

Naar aanleiding van het tienjarig bestaan laat VeeteeltVlees de stamboeken van vier belangrijke vleesrassen aan het woord.

Ras:	verbeterd roodbont
Ontstaan in:	± 1960 uit het mrij-ras
Oprichting stamboek:	1988
Aantal leden:	160
Aantal dieren:	6500
Aandeel ki:	ca. 30 procent
Afzet:	keurslagers en top-segment-restaurants

Fokdoel verbeterd roodbont gericht op sterk beenwerk en verminderen keizersneden

Kwaliteit met oog voor maatschappij

De toekomst van verbeterd roodbont hangt af van de vraag naar kwaliteitsvlees en de wens van de maatschappij om het aandeel keizersneden te verminderen. Aan dit laatste wordt hard gewerkt zonder het eerste uit het oog te verliezen.

tekst **Frans Kuijpers**

Het stamboek voor het verbeterd-roodbontvleesras is van betrekkelijk jonge datum. Het enige Nederlandse vleesras ontwikkelde zich uit dikbieldieren van het mrij-ras sinds ongeveer 1960 en kende de eerste 25 jaar geen mogelijkheid tot registratie. In 1988 is het stamboek opgericht en het duurde nog tot 2001 voordat het stamboek voor de mannelijke kant gesloten werd en de stamboekwerking ruim baan kreeg.

Aanvankelijk werd wel eens getwijfeld of de stamboekkern groot genoeg zou zijn om voldoende goede fokstieren te leveren, maar de praktijk heeft inmiddels geleerd dat er genoeg potentieel is. Eerder bepaalde de inspecteur bij de keuring of het dier stamboekwaardig was, maar in die opbouwfase was bij onbekende afstamming over de genetische aanleg van het dier al helemaal niets te voorspellen. Ook was het geen groot probleem wanneer dieren een

tikje bloed van andere rassen bezaten. Dat is met de huidige registratie ook mogelijk, mits het dier past in het fokdoel. Vreemd bloed helpt bovendien om inteelt buiten de deur te houden; voor ki-stieren geldt de eis van minimaal 87,5 procent verbeterd-roodbontbloedvoering.

Uniformer eindproduct

De selectie van de afgelopen tien jaar heeft op twee punten duidelijk resultaat gehad. Het eindproduct is uniformer, met minder toevalstreffers, en het aanbod van kwaliteitsdieren is breder geworden. Verbeterd roodbont biedt een stukje exclusiviteit door de fijne structuur, de malsheid en de gewenste kleur van het vlees. Gerenommeerde restaurants adverteren graag met het vlees, weliswaar niet onder de naam 'verbeterd roodbont', maar onder de klassieke benaming 'vlees van het mrij-rund'.

In de stierenfokkerij leveren de stamboekbedrijven nu het merendeel van de stieren, ook op niet-stamboekbedrijven. Fokkers zoeken toch de zekerheid van doorgefokte stammen. Verbeterd roodbont is in de afgelopen tien jaar een stabiele factor gebleven. Het aantal stamboekleden is in die periode op peil gebleven en qua aantal inseminaties steeg het ras van de vierde naar de tweede plaats in Nederland.

Halvering keizersneden

De selectie in de keuringsring is sterk gericht op voldoende lengte in de dieren en goed beenwerk. Bij het beenwerk wordt met name gelet op de fijnheid van het bot, het luxe vleestype past niet bij een wat grovere bouw. Het zijn sterke benen die de luxe kunnen dragen. De selectie op meer maat en lengte van de dieren werkt ook gunstig in de richting van minder moeilijke geboorten.

Hier ligt onder druk van de maatschappij een grote uitdaging voor het ras. De consument heeft steeds meer bezwaar tegen het standaard toepassen van keizersnede bij rundervleesrassen. Sinds vier jaar zijn daarom acht vooraanstaande fokbedrijven, de zogenoemde voortrekkers, onder begeleiding van Wageningen Universiteit bezig met het project 'Natuurlijk Luxe'. De doelstelling van het project is een halvering van het aantal keizersneden bij koeien.

Inmiddels is het inzicht ontstaan dat niet de spieren van het kalf, maar de bekkenruimte van de moeder vaak de reden is dat het kalf niet natuurlijk geboren kan worden. Metingen tonen aan dat wanneer de geboorteweg 1,5 à 2 cm ruimer zou zijn, een aanzienlijk deel van de kalveren zonder keizersnede geboren kan worden. Daarbij wordt wel uitgegaan van een normaal geboortegewicht van 45 kg van het kalf. Uiteraard spelen

Frans Kuijpers is als adviseur nauw betrokken bij de Vereniging Nederlands Stamboek Verbeterd Roodbont Vlees

ook factoren zoals de draagtijd en de conditie van de moeder een rol. Inwendige metingen van het bekken hebben inmiddels fokwaarden opgeleverd. Door de beste dieren te benutten in het fokprogramma, zullen meer en meer kalveren op natuurlijke wijze geboren kunnen worden. Het ziet ernaar uit dat dit mogelijk is met behoud van het luxe vleestype. Recent zijn de ruimste koeien ingezet voor embryo-transplantatie. Voorlopig blijft het nodig om het meetprogramma enige tijd voort te zetten.

Vraag vanuit België

De lijnen naar de toekomst tekenen zich wel enigszins af. Tien jaar verder betekent ongeveer drie generaties verder. Deze zullen nodig zijn om het na te streven afkalfgemak breed in de populatie in te brengen. De medewerking van de ki-verenigingen is hierbij onmisbaar. Inzet van meer ki-stieren bij minder inseminaties per stier vergroot de kansen op succes. Maar ook de natuurlijke dekking, met een geschat aandeel van zeventig procent, vormt een onmisbaar onderdeel van het fokprogramma. De geboorteregistratie uitbreiden met de kalveren van natuurlijke-dekkingstieren is zeer wenselijk.

Centrale opfok van stieren die ingezet worden voor fokkerij kan de verbetering in het ras ten goede komen. De eerste schreden op dit pad zijn inmiddels gezet. Handhaving van het luxe type is vanwege de afzet noodzakelijk. Dit betekent bij het streven naar meer gewicht en gemakkelijker kalven dat men aan deze succesfactor geen concessie mag doen. Verbeterd roodbont kenmerkt zich nu door een vrij ruime bloedspreiding. Wel hebben stieren als Graaf Charlon en Silvester hun stempel gedrukt. Het blijft opletten om een flinke bloedspreiding in het stierenaanbod te houden.

Een nieuwe ontwikkeling is dat er Belgische belangstelling is voor verbeterd roodbont door zowel het Vlaams rode ras als het witblauwe ras. Omgekeerd zijn er ook verbeterd-roodbontfokkers die gebruikmaken van deze rassen voor bloedverversing.

Er blijft in de toekomst het nodige werk aan de winkel. Er liggende boeiende opdrachten voor de fokkers en hun organisatie van dit sobere, rustige vleesras met zijn rondingen en zijn mooie haarkleur. I